

Tid til å snakke og leke

Norske barn trives stort sett godt i barnehagen, viser en ny studie. Men mange savner at de voksne har bedre tid til å snakke og leke med dem. – Mange barn ønsker seg mer tilgjengelige voksne, mener forskere.

MAGASINARTIKKEL | SIST ENDRET: 28.02.2014

Hva er det som bidrar til å skape trivsel i barnehagen? Og hva skaper mistrivsel? Det var de tre forskerne Åse Bratterud, Ellen Beater Hansen Sandseter og Monica Seland interessert i å finne ut.

I deres forskningsprosjekt fikk i alt 190 barn fra fire til seks år lov til å si sin hjertens mening om hvordan de opplever hverdagen i barnehagen. I tillegg ble 18 barn mellom ett og tre år observert. Forskerne så spesielt på trivsel og medvirkning.

– De fleste barna sier at de har det artig i barnehagen. Ungene har stort sett en eller flere gode venner der.

Å være sammen med dem er noe av det de liker aller best i hverdagen.

Men det er også en betydelig andel barn som synes det er bare «sånn passe» å være i barnehagen. Hele én av ti unger sier at de ikke trives så godt. Nesten 12 prosent av barna sier at de ofte blir plaget i barnehagen.

Får ikke kontakt

En av de viktigste årsakene til at noen barn ikke trives så godt, er at de ikke blir sett av de voksne, tror forskerne. Over halvparten av de største barna sier at det er vanskelig å få kontakt med de ansatte. De har for dårlig tid.

En del barn savner også at de voksne finner på morsomme ting og er med på leken. En tredel av barna sier at de voksne aldri leker med dem, verken ute eller inne. Barna gir uttrykk for at de synes det er morsomt når de voksne er med på leken.

BB

«– Mye dreier seg om å snakke til barna, ikke med. Barna får spørsmål som: Er du mett nå? Vil du ha mer melk? Men det inviteres sjelden til lengre samtaler.»

Lite samtale

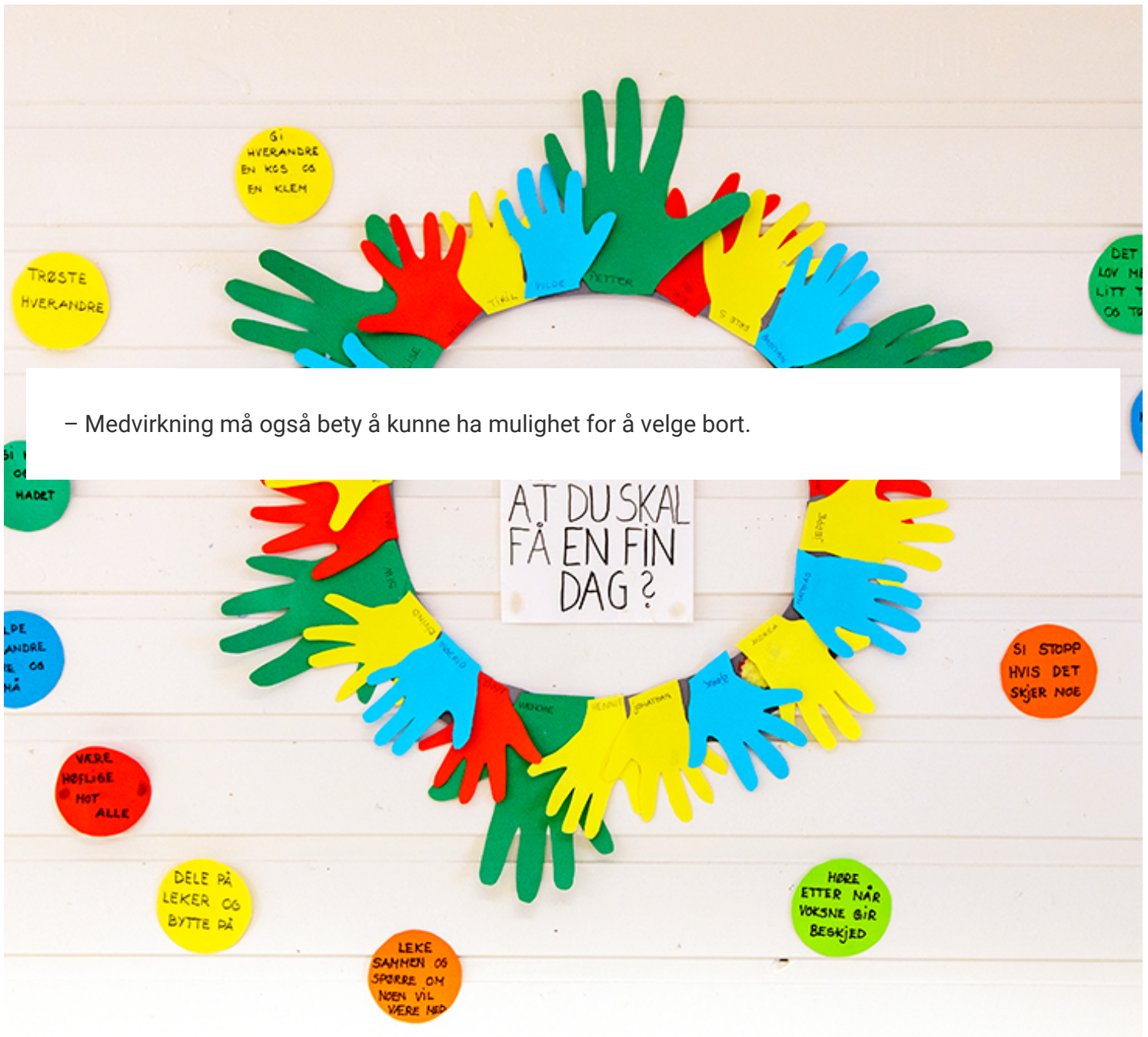
Også de yngste barna ser stort sett ut til å trives godt i barnehagen. Men flere steder så forskerne at det var lite langvarig kontakt mellom barn og voksne.

– Vi ser en del barn som går rundt alene når det er fri lek. De har verken kontakt med andre barn eller med voksne. De forsøker å bli med i lek med andre barn, men greier det ikke på egen hånd, sier Monica Seland. De trenger en nær og støttende voksen.

Store barnegrupper og mange praktiske oppgaver som stjeler tid fra barna, kan være én forklaring på manglende nærvær. Men det kan også dreie seg om manglende engasjement for å snakke med barn, mener Seland. Hun observerte voksne som både hadde tid og mulighet, men som likevel ikke gikk inn i dialog med barna, for eksempel ved matbordet.

– Mye dreier seg om å snakke til barna, ikke med. Barna får spørsmål som: Er du mett nå? Vil du ha mer melk? Men det inviteres sjelden til lengre samtaler.

– Dialog handler om å blir sett, noe som henger sammen med barns trivsel. Men det handler også om språkstimulering. Dette bør barnehagene bli mer oppmerksomme på, mener forskertrioen fra Regionalt kunnskapssenter for barn og unge ved NTNU og Dronning Mauds Minne Høgskole.

– Medvirkning må også bety å kunne ha mulighet for å velge bort.

Liten og ensom

Ådne (1,5 år) går bort til kjøkkenet og forsøker å få oppmerksomhet fra en voksen. Han peker og lager lyd. Den voksne er opptatt med å rydde etter frokost. Ådne gir ikke opp. Etter flere forsøk på å få den voksnes oppmerksomhet får han en rask klem. «Ska du ikke gå og lek dæ?» spør den voksne. Hun lukter på baken hans, men konstaterer at det ikke er noen lukt som tilsier at han trenger ny bleie.

To jenter går forbi med vesker. Den voksne foreslår: «Kanskje du ska vær med dem på butikklek?» Ådne følger etter jentene. Han blir stående og se på dem en kort stund, uten at de vier ham noen oppmerksomhet.

Så vandrer han videre rundt i lokalet en stund. Ser, observerer og betrakter uten å involvere seg. Han forsøker å ta plass i lekebilen hvor tre andre barn leker. Han blir møtt med et rungende «Nei!» fra barna. En voksen som sitter og synger rett ved, reiser seg og sier: «Nei, alle får plass!». Så går hun tilbake og fortsetter syngingen. Ådne blir sittende i bilen og tygge på en leke mens de andre leker videre. Uten ham. (Utdrag fra rapporten: «Barns Trivsel og medvirkning i barnehagen» av Åse Bratterud, Ellen Beate H. Sandseter og Monica Seland.)

Kan ikke si nei

Barn skal ha mulighet til å være med på å påvirke hverdagen sin i barnehagen. Et flertall av de største barna mener at de ofte får lov til å være med på å bestemme i uteleken. Men flere forteller at de har mindre innflytelse på hva de skal gjøre inne. Hvis de voksne har bestemt noe, føler ungene at de i liten grad kan si nei.

– Det er mange som opplever at de må være med på ting som de ikke har så lyst til. Det dreier seg blant annet om å gå på tur eller være med i samlingsstunden. Mens småbarna viser vill jubel over samlingsstunden, er det flere av de eldre barna som oppgir at de ikke liker dette så godt. Og når de går på tur, ønsker mange bedre tid til å utforske og leke fritt, ikke bare følge etter de voksne.

– Medvirkning må også bety å kunne ha mulighet for å velge bort. Og om å bli respektert for at man ikke alltid vil gjøre det de voksne sier, mener forskerne.

Skrevet av Siw Ellen Jakobsen på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet

Kilde

Bratterud, Å., Sandseter, E.B.H. & Seland, M. (2012):
Barns trivsel og medvirkning i barnehagen. Barn, foreldre og ansattes perspektiver.
Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS. Barnevernets utviklingssenter.

Denne artikkelen er fra 2014